

Božič 1916.

Stoletja so minula, odkar je zažarela v betlehemske hlevu ljubezni zvezda.

Paganski svet je zgrudil pred njo se na kolena, sovražil jo je divje, pripel na križ krvavi, da satana sovraštvo podjarmilo bi svet . . .

Pa v betlehemske hlevu rodilo ni se dete, ki z mečem mu predreti zamogli srce bi.

Ljubezen je nesmrtna, iz groba se dviguje, trinogi in verige izvajajo le smeh ji, in v gladi je močnejša, in v bedi je krepkejša, in večna je, božanska ljubezen . . .

Ne plaši nas vsa blaznost, človeštva divji ples, pregazimo potoke še tople krvi srčne, ovenčamo koščene roke vseh mučnikov, poljubimo mrtvaške glave v upanju večnem . . .

Kaj bi se bali? Ljubav, neskončna in nezmerana se porodila je, — odrešila človeštvo, in rešila iz vojne, iz solz in groze bo nas — — —

L. K.

„Trgovcev se tiče, ozirati se na vzajemno izmenjavo stvari. Kakor pa pravi Aristotel (1. Pol. 5 in 6), obstoji dvojna vrsta izmenjave: ena je primerna naravi in potrebna. V njenem področju se eno stvar proti drugi izmenja ali pa stvar proti denarju za najpotrebnejše življenske potrebe. Druga izmenjava se razteguje na stvari proti drugim stvarim ali proti denarju zaradi dobička, ne zaradi življenske potrebe. Ta način izmenjave se tiče v pravem smislu trgovcev.“

Prvi način izmenjave je hvalevreden, ker služi naravni življenski potrebi. Drugo se obsoja in sicer po pravici, v kolikor, sama ob sebi ogledana, služi le pohlepnosti po dobičku, katera gre v nekončnost in noče ničesar od zaključka vedeti.

Potemtakem ne vsebuje kupčijstvo nobene čednosti, v kolikor nima v svojem bistvu primerne ali potrebne namena. Čeprav pa dobiček v svojem bistvu ne izreče nobene čednosti ali potrebe, vendar ne vsebuje sam ob sebi tudi ničesar grešnega ali čednost brančega. Torej ne stoji ničesar temu nasproti, da se ozira dobiček na kakšni čednosti primerni ali potrebni namen, s čemur postaje kupčijstvo nekaj dovoljenega; kakor, ako kdo zmerni dobiček, ki ga doseže, za življenje svoje družine ali za podporo revnih uporablja; ali ako se kdo s trgovino peča zaradi blagra skupnosti, da ne primanjkuje življenskih potrebščin, da torej ne smatra dobiček kot namen, marveč kot plačilo za njegov uporabljeni trud.“

(Tako mnenje je imel sveti Tomaž! Dobro bi bilo, ako bi gotovi ljudje, ki znajo ogromne dobičke delati, ki pa vendar ob vsaki priliki licemersko svoje katoličanstvo proglašajo, spise sv. Tomaža natančno čitati. Razumeli bi potem, da je prava katoliška moralna vsa drugačna nego — morala njih njih denarnega žaklja! Op. ur.)

Pogosto nastopanje prsnih bolečin pri mnogih osebah je posledica tega, da se prsa vedno zapira pred svežim zrakom. Take bolečine se označuje opravičeno „bolezni obleke“. Ako bi bila prsa opetovano neoblečena, bila bi cirkulacija krvi živahnija in bi bolečine kar ne dopuščala. Brez dvoma so tudi pri neoblečeno živejši narodi prsne bolečine redkejše. Da se otjenje prs povzroči, priporoča se vsakdanje masaže zgornjega trupla s Fellerjevimi bolečin odpravljajočim rastlinskim esencijskim fluidom z zn. „Elsa-fluid“. Ta oživlja cirkulacijo krvi in otrja proti menjavi temperature. Tako umivanja z „Elsa-fluidom“ učinkujejo pri osebah, ki imajo večkrat prsne bolečine, blagodejno. Predvojnne cene: 12 steklenic tega dobrega domačega sredstva pošilja povsod franco za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Priporoča se, naročiti obenem Fellerjeve mlo odvajalne Rhabarbarakroglice z zn. „Elsa-kroglice“, 6 škatlic za 4 K 40 vin. franco. Ta dva izbora domača sredstva bila sta na mnogostevnih razstavah preimrana in s tisočermi zahvalnimi pismi čaščena ter sta vedno zanesljiva. Vedno naj bi bila v hiši. 501 (1)

Dobiček in korist v katoliški morali.

V pred kratkim izišlem zvezku „Mitteilungen der wirtschaftlichen Abteilung der Kriegsgetreideverkehrsanstalt“ se opozarja opravičeno na globokoumno naziranje vprašanja dobička, ki se ga najde že pri svetemu Tomažu aquirskem u.

Sv. Tomaž iz Aquine (1125—1274) pravi v svoji „Theologische Summa“ (nemška izdaja od dra. C. M. Schneider, Regensburg, 1888) VII; 77, I. in IV.:

„Nobena stvar se ne sme po višji ceni prodajati, nego zahteva to njena vrednost.“

„V nakupu in razprodaji je objektivna enakost (Gleichmaß) v primernih stvareh odločilna; v na koristi temeljočem prijateljstvu enakost koristi. Tu se mora dati torej primerno dobljeni koristi nadomestilo; v nakupu in razprodaji primerno objektivni vrednosti dotičnih stvari.“

„Proti pravičnosti je, nakupiti kakšno stvar pod njeno vrednostjo in jo prodati čez njeno vrednost.“

Podreja svinj s krmsko peso.

C. kr. deželno kulturni inšpektorat v Gradcu opozarja na sledeče nasvete o podreji svinj profesorja Franca Lehmann iz Göttingen, ki piše:

V prihodnji zimi je glavna naloga kmetovalcev, oddati toliko podrejenih svinj, kolikor je le mogoče. Ker ne manjka mladih ščetinarjev, gre le sedaj zato, da se prav uporabijo razpoložljiva krmila.

Krompiri hodi v letošnjem letu le toliko v poštev, kolikor ni pripraven za na mizo. Polno vredno nadomestilo za krompir je pesa in sicer podzemljica, kakortudi navadna krmska pesa.

S tako peso so se izvršili v kmetijski poskusni postaji Göttingen podrejni poskusi. Celo mlade svinje srednje žive teže s 40 kg žrejo tolike množine pese, da

pokrijejo 70 odstotkov redilnih snovih, ki jih sploh potrebujejo. Dosegli so se na ta način najvišji prirastki žive teže. Proti koncu podreje žrejo ščetinarji razmeroma manj pese. Vkljub temu pa je posamezna žival pojedla še na dan skoro 12 kg pese in na ta način pokrila 67 odstotkov vseh redilnih snovih, ki jih potrebuje.

Uspah pa se doseže, ako se pri krmiljenju izpolnijo gotovi pogoji:

1. Pesa se mora skuhati ali spariti.

2. Voda, ki nastane pri kuhi ali parjenju, se mora tudi skrmiti. To je razlika nasproti parjenju krompirja, kjer moramo vodo zmiraj ocediti.

Opazljivo in zmečkanu peso moramo primešati drugemu dodatnemu krmilu.

4. Primešanega krmila dobi vsaka svinja $\frac{3}{4}$, do 1 kg na dan. Ako obstoji ta primes do ene tretjine iz močnega krmila, bogatega beljakovin, n. pr. ribje moke, moke iz mrhovin ali suhih tropin in do 2 tretjini iz zdrobljenega zrnja ali otrobov, dosežemo gotovo najboljšo podrejo uspehe; toraj iz začetka prirastek 500 g, h koncu podreje 700 g in še več.

Ako pa imamo le otrobe ali zdrobljeno zrnje in nobenega krmila, ki bi vsebovalo več beljakovin, potem se priporoča podrejo, razdeliti v dve dobi, in sicer:

a) Prvo podrejo za dobo 4 do 5 mesecev. Peso, krmo z deteljo ali raznovrstno krmo in sicer na 100 kg pese približno 5 kg sena, slednje narezano ali pa kot zdrob. Priporoča se, opariti seno obenem s peso. Doseči moramo pri vsakem živčetu prirastek 10 do 12 kg. Le v primeru, da tega ne dosežemo, dodamo malo zdrobljenega zrnja ali otrobov.

b) Ko so svinje takorekoč pripravljene za podrejo, spitamo jih v trimesečni podreji za nož. Krmimo jim $\frac{1}{2}$ kg zdrobljenega zrnja ali otrobov kot primes; razvnetega pa oparjene pese toliko, da se nažrejo do sitosti. Lističje detelje, kojega dobimo pri mlativni detelji do 40 odstotkov, je polno vredno nadomestilo za otrobe.

Le ti dve vrsti podreje nas dovedeta do cilja. Svarimo kmetovalce pred naglo podrejo z zdrobljenim zrnjem samim, toraj brez primesij, bogatih beljakovin, kajti s tem bi le trtili zrnje.

Zmès.

V podukin za kratek čas.

Cene žita in moke. Prezvezna cena za pšenico letošnje žetve znašala je, kakor znano, 39 K, za rž 31 K; po 15. decembru pa je postala cena za pšenico 35 K, za rž pa 29 K. Cene moke na Dunaju menjajo med 67 h in 1 K 20 h; znašajo torej v srednjem 164 do 200% vrednosti surovega pridelka, kakor se gre ravno za pšenico ali rž. In celo ta napetost ostaja daleč za resničnostjo, kajti za povprečno ceno 93 h se pač težko moko dobi, ki bi bila podobna oni moki, kakor smo jo bili v navadnih časih navajeni. Po 15. decembru se je ta razlika cen med moko in žitom še povešala. Leta 1913, torej pred vojno, koštalo je 100 kil pšenice na Dunaju 21 K, povprečna cena za moko pa je bila v mali razprodaji 27.5 h za kilo. Napetost znašala je torej 30%! Velikansko povišanje napetosti med vojno se vsled povišanih stroškov ne more opravičiti. Kajti v zadnji seji pomožnega sveta vojniznega prometnega zavoda se je dognalo, da znašajo ti troški le 13.9 h pri centu. Tudi troški mletja niso mnogo višji nego v času miru. Treba bi bilo torej

Cesarjev pogreb.

V predzadnji številki smo podali natančno poročilo o žalovnih priredbah ob priliki pogreba pokojnega našega cesarja Franc Jožefa. Čeprav par tednov pozneje, prinašamo danes eno sliko iz pogrebnih priredb. Naša slika kaže v ospredju novega cesarja Karla I. v spremstvu cesarice Čite; med njima pa koraka njuni sinček, sedanji naš prestolonaslednik. Za njima vidimo ostale vladarje prijateljskih držav in njihov zastopnike ter prestolonaslednike, ki so se pogreba udeležili. Žalovnega voza s cesarjevo krsto na naši sliki ni videti.

Die Beisetzung Kaiser Franz Josephs in Wien.

11681